

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2021 m. rugsėjo 22 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Alės Bukaviniienės ir Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė),

susipažinusi su 2021 m. rugsėjo 15 d. paduotu **ieškovų V. B. ir I. M.** kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. birželio 15 d. nutarties peržiūrėjimo,

n u s t a t ė:

Skundžiama Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. birželio 15 d. nutartimi paliktas nepakeistas Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. spalio 19 d. sprendimas, kuriuo ieškinys dėl įpareigojimo valstybę išpirkti ieškovų žemės sklypus atmestas.

Kasaciniu skundu ieškovo prašo panaikinti teismų sprendimą ir nutartį, o bylą perduoti nagrinėti iš naujo apeliacinės instancijos teismui. Kasaciniame skunde nurodoma, kad yra kasacinio skundo pagrindas remiantis [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punktu – materialiosios ar proceso teisės normų pažeidimas, turintis esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet ypatingais teisės klausimais, siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose kelių teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialinės ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, yra toks svarbus, kad turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, o taip pat, kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kasacinis skundas grindžiamas tokiais esminiais argumentais:

1. Sprendžiant ginčą netinkamai taikytos ir aiškintos [CK 4.39 straipsnio](#) 1 dalies nuostatos, jog nuosavybės teisė gali būti apribota tik įstatymu. Iki 2017 m. liepos 1 d., kol nebuvo įsigalioję Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 2 straipsnio pakeitimai papildant šį straipsnį 46 ir 47 dalimis, Lietuvos Respublikoje nebuvo įstatymo, ribojančio ieškovams teisę naudoti jiems nuosavybės teise priklausančią turą pagal tikslinę paskirtį. Tuo metu galiojo 2001 m. kovo 9 d. ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymas Nr. 86/146 „Dėl sritinio norminio dokumento „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas, medžiagos ir statyba. Taisyklės“ patvirtinimo“; šiuo įsakymu, kaip nurodė apeliacinės instancijos teismas, buvo nustatyti ne didesni negu vėliau pakeistame įstatyme nuosavybės teisių apribojimai. Tačiau tai prieštarauja išaiškinimui, kad jokiomis aplinkybėmis poįstatymiais teisės aktais negalima nustatyti asmens teisės atsiradimo sąlygų, riboti teisės apimtį; poįstatymiais teisės aktais negalima nustatyti ir tokio su žmogaus teisėmis, jų įgyvendinimu susijusių santykių teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytuoju įstatyme (Konstitucinio Teismo 2007 m. gegužės 5 d. nutarimas). Sprendžiant dėl savininko teisių suvaržymo ribų nustatymo, būtina laikytis Konstitucijos reikalavimo, garantuojančio savininko nuosavybės teisių apsaugą, atsižvelgiant į būtinumą ir proporcingumą reikalavimus, todėl apeliacinės instancijos teismas šias ribas nustatė neteisingai ir dėl to negynė žemės savininko nuosavybės teisių nuo pritaikytų ribojimų. Todėl skunde daroma išvada, kad nesant įstatymo, kuriame būtų nurodyta, kad dėl magistralinio dujotiekio vietovės klasės gali būti ribojama asmenų nuosavybė, vadovaudamiesi [CPK 3 straipsnio](#) 4 dalimi, teismai negalėjo vadovautis įsakymu, kaip pagrindu nustatiusiu ieškovų nuosavybės teisės ribojimus.

2. Teisė reikalauti išpirkti daiktą nėra įtvirtinta įstatyme, tačiau kasacinio teismo praktikoje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. lapkričio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-415-695/2018, 38 punktas) yra nuorodų į tokį teisių gynimo būdą, būtent, pagrindą išpirkti daiktą gali sudaryti aplinkybės, kad daikto savininko teisės ir galimybės naudotis daiktu iš esmės suvaržomos paneigiant nuosavybės teisės esmę, todėl šis žemės savininkų teisių gynimo būdas negali būti atmestas vien tuo pagrindu, jog tokio būdo nereguliuoja įstatymai. Ieškovo neteko galimybės sklypuose statyti gyvenamųjų statinių, nors iki tol ieškovo galėjo juose realizuoti savo kaip savininko teisę naudotis žemės sklypais, pagal jų paskirtį – vienbučių ir dvibučių pastatų statybai.

3. Teismai, priėję prie išvados, jog iki 2017 m. liepos 1 d. ieškovų nuosavybės teisės, susijusios su žemės sklypais, nebuvo teisėtai ribojamos, o tokie ribojimai atsirado vėliau, t. y. tuo metu, kai jie buvo nustatyti įstatymu, ieškovų nuosavybės teisės dėl suvaržymų, nustatytų naujais ribojimais, turi būti apgintos ieškovams kompensuojant dėl suvaržymų atsiradusius netekimus. Galiojantis teisinis reglamentavimas nereguliuoja situacijos (pvz. Gamtinių dujų įstatymas nustato tik nuostolių atlyginimą dėl naujų gamtinių dujų sistemų įrengimo, servitutų nustatymo ir asmenų veiklos aptarnaujant šias sistemas), kaip turi būti ginamos savininkų teisės, kai įstatymu nustatomi ribojimai, susiję su teise naudoti žemės sklypu pagal jo paskirtį praradimu, tačiau tai nereiškia, kad tokių asmenų teisės negali būti ginamos.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, kasacinio teismo praktika, sprendžia, kad kasacinio skundo argumentai nepatvirtina [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kriterijų kasacijai. Kasaciniame skunde neužtenka vien tik nurodyti, kad teismas pažeidė teisės normas, šiuos teiginius būtina pagrįsti kasacijos pagrindą atskleidžiančiais teisiniais argumentais, o šiuo atveju kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, jog egzistuoja teisinis pagrindas peržiūrėti bylą kasacine tvarka.

Dėl nurodytų priežasčių konstatuotina, kad kasacinis skundas neatitinka [CPK 346 straipsnio](#), [347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakyti priimti ([CPK 350 straipsnio](#) 2 dalies 3, 4 punktai). Be to, ieškovės I. M. vardu veikiantis kasacinį skundą pasirašęs ieškovas V. B. nepateikė įgaliojimo. Ieškovas V. B. už kasacinį skundą sumokėjo 956 Eur žyminį mokestį, nors mokėtinas žyminis mokestis pagal šio ieškovo ginčijamą sumą (48 870 Eur) yra 958,05 Eur ([CPK 80 straipsnio](#) 1 dalies 1 punktas, 7 dalis).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4, 5 punktais ir 4 dalimi,

n u t a r i a:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti.

Gražinti V. B. 956 (devynis šimtus penkiasdešimt šešis) Eur ir I. M. 1103 (vieną tūkstantį vieną šimtą tris) Eur už kasacinį skundą 2021 m. rugsėjo 14 d. sumokėtą žyminį mokestį Luminor Bank AS Lietuvos skyriuje.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjos Goda Ambrasaitė-Balynienė

Alė Bukavinienė

Gražina Davidonienė